

Sverige har en allvarlig brist på teckenspråkstolkar

18 oktober 2024

Fotp: DIK

En ny rapport från fackförbundet DIK visar att Sverige har en allvarlig brist på teckenspråks- och dövblindtolkar samt skrivtolkar. Under 2023 kunde över 4 500 tolkuppdrag inte genomföras på grund av bristen, vilket drabbar döva och hörselskadade som står utan den viktiga service de behöver i vardagen. Tjänster som vårdbesök, myndighetskontakter och andra samhällsaktiviteter påverkas negativt. Situationen riskerar att förvärras om inte fler utbildas och resurser tillförs.

Enligt DIK:s undersökningar ser skillnaderna mellan regionerna olika ut. Vissa regioner har en tolkbrist på 1 procent, medan andra har upp till 8 procent. Samtidigt examinerades endast 23 teckenspråks- och dövblindtolkar och 15 skrivtolkar under 2023, vilket inte räcker för att möta framtida behov. Med pensionsavgångar och få studenter inom utbildningarna varnar DIK för att situationen kan förvärras.

Bristen påverkar också tolkarnas arbetsmiljö. Tre fjärdedelar av tolkarna upplever ökade krav i sitt arbete, och många känner sig pressade att ta på sig fler uppdrag utan tillräcklig förberedelse. Detta har lett till att 43 procent av dem funderar på att byta yrke på grund av dåliga arbetsvillkor och låga löner.

Statistiken från DIK, där 20 av 21 av regionernas tolkcentraler har svarat, visar att under 2023 kunde över 4 500 uppdrag inte genomföras på grund av tolkbrist, vilket motsvarar 4 procent av alla beställda uppdrag. Bristen varierar mellan regionerna, där Västra Götaland har den största andelen ouppfyllda uppdrag på 7,9 procent och Gävleborg den lägsta med 0,9 procent.

Utbildningsstatistiken visar att mellan 2019 och 2024 har totalt 265 personer påbörjat utbildning inom teckenspråks- och dövblindtolkning, medan endast 110 har examinerats under samma period. Genomströmningen på dessa utbildningar är relativt låg, med endast 42 procent som fullföljer utbildningen. För skrivtolkar är det högre, 74 procent som tar examen, vilket till stor del beror på att det är en kortare utbildning på ett år.

Om dessa trender fortsätter förväntas endast 14 av de 34 studenter som påbörjade teckenspråks- och dövblindtolkutbildningen år 2024 att examineras, och 10 av de 14 som påbörjade skrivtolksutbildningen.

DIK kräver nu att statsbidraget till regionerna ska öka kraftigt och att staten tar över ansvaret för tolktjänsten, för att säkerställa en mer jämlik och sammanhållen service över hela landet.

Förbundsordförande Anna Troberg betonar vikten av att förbättra arbetsmiljön och lönerna för att locka fler till yrket och säkerställa att döva och hörselskadade får den hjälp de har rätt till.

Som en följd av rapporten arrangerar DIK, med aktörer från branschen, ett webinarium öppet för allmänheten den 22 oktober. I webinariet diskuteras det om framtidens tolktjänstservice för döva, dövblinda och hörselskadade, de utmaningar som regionerna står inför och hur arbetsvillkoren inom yrket kan förbättras för att attrahera fler till yrket.

Klicka på länken här nedan för mer detaljerad statistik över tolkcentraler och utbildningar:

https://assets.ctfassets.net/vkygthqfrquy/6Xp9VvXgjVEm7inyzQdTJ8/a27f2db397a468aee00bdc0d930fdcde/Statistik_om_tolkar.pdf

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com